

Дараган В.В.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності та спеціальної техніки
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ЩОДО АЛГОРИТМУ ДІЙ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА ПОЧАТКОВОМУ
ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ ВИМАГАННЯ ОДЕРЖАННЯ
НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ,
ЯКА ЗАЙМАЄ ВІДПОВІДАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ
У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Відповідно до ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Виконання службовими особами своїх службових обов'язків на підставі, в межах і в порядку, передбачених Конституцією, законами та іншими нормативними актами, забезпечує нормальну діяльність державного апарату, а також апарату управління підприємств, установ і організацій [1].

Злочини у сфері державних закупівель характеризуються значною кількістю способів їх вчинення, а також активною протидією їх розслідуванню з боку суб'єктів вчинення таких злочинів та зацікавлених осіб. Як показує практика, в більшості випадків розслідування злочинів у сфері державних закупівель, активна протидія розслідуванню здійснюється тоді, коли до проведення державної закупівлі мають відношення високопосадовці. Закупівлі, які відбуваються за участю (під контролем) таких осіб, як правило, сягають від одного до сотні мільйонів гривень. При цьому, в залежності від суми закупівлі, як правило зростають і суми «відкатів».

Так, починаючи з листопада 2016 року управлінням освіти Чернівецьке міської ради здійснено оголошення про проведення закупівлі через систему електронних торгів по здійсненню ремонтних та будівельних робіт закладі освіти м. Чернівці. Відповідальною особою за зв'язок із учасниками визначено начальника групи централізованого господарського обслуговування управління освіти Чернівецької міської ради. В період з 06 по 24 листопада 2016 року між управлінням освіти Чернівецької міської ради та приватним підприємством «Суперприз-1» в особі директора укладено договори за номерами: №251, №261, №268, №244, №324, №258, №329, №346, №356, №370,

№371 про виконання будівельних та ремонтних робіт закладів освіти м. Чернівці із визначенням договірної ціни по вказаних договорах на загальну суму 2181990 грн.

В кінці грудня 2016 року начальник групи централізованого господарського обслуговування управління освіти Чернівецької міської ради вимагав з директора приватного підприємства «Суперприз-1» неправомірну вигоду у вигляді грошових коштів в сумі 230000 гривень в якості відсотків від загальної суми кошторисів по вказаним договорам за сприяння визначення останнього переможцем по вказаним вище конкурсам та перерахунку коштів за виконання по них робіт, апелюючи своїм службовим становищем та прийняттям саме ним рішень по визначенню переможців вказаних електронних торгів, оголошених управлінням освіти Чернівецької міської ради, діючи умисно, з корисливих мотивів, використовуючи своє службове становище, з метою отримання неправомірної вигоди за вчинення дій з використанням наданих йому повноважень, а саме сприяння у виграші приватного підприємства «Суперприз-1» закупівель через систему електронних торгів, оголошених управлінням освіти Чернівецької міської ради.

Відповідно до положень Кримінального кодексу України службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368-2, 369 та 382 є [2]:

1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник та заступники, члени Центральної виборчої комісії, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступники, радники та помічники Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України;

2) особи, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" належать до категорії «А»;

3) особи, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу

в органах місцевого самоврядування» віднесені до першої та другої категорій посад в органах місцевого самоврядування.

Аналіз практичної діяльності оперативних та слідчих підрозділів Національної поліції дозволив нам виділити наступний порядок дій слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції на початковому етапі розслідування у разі надходження заяви про вимагання одержання неправомірної вигоди службовою особою, яка займає відповідальне становище у сфері державних закупівель:

1. Відбираємо заяву від заявника;
 2. Внесення відомостей до ЄРДР (зашифровано). Наприклад: посадова особа, яка займає відповідальне становище виконавчої гілки влади вимагає неправомірну вигоду в особливо великих розмірах, а саме у вигляді грошових коштів у сумі;
 3. Вирішується питання щодо забезпечення конфіденційності даних про особу заявника відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»;
 4. Допит заявника у якості свідка у 2 екземплярах (1 під реальними даними, інший під псевдонімом) – в протоколі допиту обов'язково зазначити максимальну кількість відомої інформації про фігуранта (посада, ПІБ, інформація про місце роботи (поверх, номер кабінету), контактні телефони, якщо відомо, місце мешкання тощо)
 5. Якщо заявнику не відомо якісь відомості, допитують оперуповноваженого з приводу відомостей, які невідомі заявнику, але мають значення для справи з метою отримання дозволів на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі НСРД).
 6. Виписуються клопотання на проведення на НСРД (за ст.ст. 260, 263, 264 Кримінального процесуального кодексу України, а також за необхідністю ст.ст. 267, 268, 269, 270 Кримінального процесуального кодексу України) відносно фігуранта та заявника – на термін 2 місяці;
 7. Отримуємо ухвалу суду на проведення НСРД;
 8. Виписуємо завдання на оперативно-технічні підрозділи на проведення вказаних заходів.
 9. Складання протоколів за результатами проведення заходів, направлення їх в прокуратуру після проведення заходів, знищення зведень, які надійшли з ОТУ.
 10. Отримуємо від прокурора постанову на проведення слідчого експерименту відповідно до ст. 271 Кримінального процесуального кодексу України.
 11. Підготовчі заходи до проведення тактичної операції «Затримання службової особи під час одержання неправомірної вигоди» - складається план операції, проводяться інструктажі, здійснюється розстановка сил тощо.
- Приведений нами алгоритм дій слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції на початковому етапі розслідування у разі надходження заяви про вимагання одержання неправомірної вигоди службовою особою,

яка займає відповідальне становище у сфері державних закупівель не претендує на досконалість, однак від може бути взятий за основу при плануванні слідчими та оперативними підрозділів Національної поліції діяльності щодо документування злочинних намірів зловмисників та можуть змінюватися ними в залежності від конкретної оперативної або слідчої ситуації.

1. Узагальнення судової практики розгляду справ про адміністративні корупційні правопорушення та деякі злочини, передбачені розділом XVII Кримінального кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/57263-uzagalnennya_sudovoi_praktiki_rozglyadu_sprav_pro_administra.html.

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради, 2001. – № 25-26. – ст.131.

Ємець О.М.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Головою держави визнано необхідним активізувати боротьбу зі злочинністю, пов'язаною насамперед з бандитизмом, діяльністю незаконних збройних формувань, незаконним обігом вогнепальної зброї та інших засобів ураження, бойових припасів, вибухових речовин, та посилити координацію заходів у цій сфері. Міністерству внутрішніх справ України разом із іншими органами державної влади вказано невідкладно вжити додаткових заходів щодо зниження рівня злочинності в Україні [0]. Зауважимо, що виявлення латентних та розкриття неочевидних злочинів здійснювалось саме завдяки оперативно-розшуковій діяльності. Враховуючи актуальність питання боротьби зі злочинністю, визначаємо для себе метою проведення аналізу окремих аспектів оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах для виявлення проблем з наступним виробленням пропозицій щодо їх вирішення.

У нас ще в 1992 році було прийнято Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” [2], у ст.2 якого визначено поняття такої діяльності, що являє собою систему гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. У ст.5 цього Закону надається вичерпний перелік підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зокрема це кримінальна та спеціальна поліція.

Проведене дослідження статей Закону України “Про Національну поліцію” [3] надає можливість відзначити, що одразу після його прийняття опе-